

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛІНСЬКОГО
Факультет педагогічний
Кафедра початкової та дошкільної освіти

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОСНОВИ СПЕЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ЛОГОПЕДІЇ**

Ступінь бакалавра

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка
Спеціальність 012 «Дошкільна освіта»
Освітня програма: «Дошкільна освіта»

2022-2023 навчальний рік

Розробник: Шапочка Катерина Анатоліївна, доцент кафедри педагогіки та інклюзивної освіти, кандидат педагогічних наук , доцент кафедри _____ (Шапочка К.А.)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри початкової та дошкільної освіти

Протокол № 1 від « 29 » серпня 2022 р.

Завідувач кафедри _____ (Якименко С.І.)
«29» серпня 2022 р.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
Педагогічний факультет
Кафедра початкової та дошкільної освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної
роботи _____ Н.В. Михальченко
_____ 2022 р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОСНОВИ СПЕЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ЛОГОПЕДІЇ

Ступінь бакалавра
Для усіх спеціальностей

Миколаїв – 2022

Розробник: Шапочка Катерина Анатоліївна, доцент кафедри педагогіки та інклюзивної освіти, кандидат педагогічних наук , доцент кафедри _____ (Шапочка К.А.)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри педагогіки та інклюзивної освіти

Протокол № 1 від «29 » серпня 2022 р.

Завідувач кафедри _____ (Якименко С.І.)

«29» серпня 2022 р.

Анотація

Програма вивчення вибіркової навчальної дисципліни «Основи спеціальної педагогіки та логопедії» складена к.пед.н., доцентом Шапочкою Катериною Анатоліївною відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів педагогічних спеціальностей.

У сучасній загальній та спеціальній педагогіці декларується положення про необхідність раннього виявлення і подолання порушень у психофізичному розвитку дитини. Це має виключно важливе значення для формування особистості дитини, для підготовки її до шкільного навчання. Студентам, майбутнім педагогам, вихователям необхідно мати уявлення про всі основні види порушень психофізичного розвитку, і, насамперед, – інтелектуальні, мовленнєві, про причини їх виникнення, а також про шляхи їх подолання та корекції. Саме це визначаємо як основу корекційних, а у їх складі – логопедичних, знань.

Мета курсу – озброїти студентів сучасними знаннями корекційної педагогіки і психології; допомогти студентам на основі активної самостійної роботи систематизувати, уточнювати та поширювати свої знання з основ спеціальної педагогіки та логопедії, засвоїти прийоми виявлення, корекції та попередження порушень психофізичного розвитку.

Основним завданням курсу є: надання студентам достовірних знань в галузі спеціальної педагогіки, уявлень про основні категорії дітей з особливостями психофізичного розвитку, про психолого-педагогічні діагностичні заходи, про специфіку навчання та виховання дітей різних категорій, про основні типи закладів для цих категорій дітей та особливості корекційно-розвиткової роботи, навчання дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному середовищі.

Ключові слова: діти з особливими освітніми потребами, діти з психофізичними порушеннями, порушення слуху, порушення зору, когнітивні порушення, мовленнєві порушення, стратегії навчання, інклюзивне середовище

Annotation

The program of studying the elective academic discipline "Basics of Special Pedagogy and Speech Therapy" is made by Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor Kateryna Shapochka in accordance with the educational and professional program of training bachelors of pedagogical specialties.

In modern general and special pedagogy, the position on necessity of early detection and overcoming of disturbances in psychophysical development of the child is declared. This is extremely important for the formation of the child's personality, to prepare him/her for school. Students, future preschool teachers, educators need to have an idea of all the main types of disorders of psychophysical development, and, above all - intellectual, speech, the causes of their occurrence, as well as ways to overcome and correct them. This is what we define as the basis of corrective, and in their composition - speech therapy, knowledge.

The purpose of the course is to equip students with modern knowledge of correctional pedagogy and psychology; to help students on the basis of active independent work to systematize, clarify and disseminate their knowledge on the basics of special education and speech therapy, learn techniques for detecting, correcting and preventing mental and physical disorders.

The main task of the course is to provide students with reliable knowledge in the field of special education, ideas about the main categories of children with psychophysical development, psychological and pedagogical diagnostic measures, the specifics of teaching and educating children of different categories, the main types of institutions for these categories of children. - developmental work, education of children with special educational needs in an inclusive environment.

Key words: *children with special educational needs, children with psychophysical disorders, hearing impairment, visual impairment, cognitive impairment, speech impairment, learning strategies, inclusive environment*

1. Опис навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, освітній ступень	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	Нормативна	
Індивідуальне науково-дослідне завдання: підготовка наукової доповіді за темою Загальна кількість годин 150	Спеціальність 012 Дошкільна освіта	<i>Рік підготовки:</i>	
		4-й	
		<i>Семестр</i>	
		7	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 6 http://moodle.mdu.edu.ua/my/	Ступінь бакалавра	<i>Лекції</i>	
		20	
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		30	
		<i>Лабораторні</i>	
		-	-
		<i>Самостійна робота</i>	
100			
Вид контролю: залік			

Мова навчання – українська.

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 150 год.: 50 год. – аудиторні заняття, 100 год.– самостійна робота (33% / 67%).

2. Мета, завдання навчальної дисципліни та очікувані результати

Мета курсу – озброїти студентів сучасними знаннями корекційної педагогіки і психології; допомогти студентам, майбутнім спеціалістам у галузі дошкільної освіти, на основі активної самостійної роботи систематизувати, уточнювати та поширювати свої знання з основ дефектології та логопедії, засвоїти прийоми виявлення, корекції та попередження порушень психофізичного розвитку.

Завданням курсу є: надання студентам достовірних знань в галузі спеціальної педагогіки, уявлень про основні категорії дітей з особливими освітніми потребами, зокрема з особливостями психофізичного розвитку, про психолого-педагогічні діагностичні заходи, про специфіку навчання та виховання дітей різних категорій, про основні типи закладів для цих категорій дітей.

Передумови для вивчення дисципліни:

Вивчення дисциплін: педагогіка (загальна, дошкільна, історія дошкільної педагогіки), психологія (загальна, дитяча, педагогічна).

Навчальна програма складається з 5-ти кредитів

Очікувані результати навчання:

ПР-02. Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей дошкільного, молодшого шкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій.

ПР-03. Розуміти природу і знати вікові особливості дітей з різними рівнями розвитку, особливості розвитку обдарованих дітей, індивідуальні відмінності дітей з особливими освітніми потребами

ПР-07. Планувати освітній процес в закладах освіти з урахуванням вікових та індивідуальних можливостей дітей з особливими освітніми потребами та складати прогнози щодо його ефективності.

ПР-08. Вміти складати індивідуальні програми розвитку для дітей з особливими освітніми потребами та необхідні для навчання документи; бути знайомим з універсальним дизайном в освіті та розумним пристосуванням.

ПР-20. Враховувати рівні розвитку дітей при виборі методик і технологій навчання і виховання, при визначенні зони актуального розвитку дітей та створенні зони найближчого розвитку

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими компетентностями:

Загальнопредметні:

КЗ-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність

його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

КЗ-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку

предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

КЗ-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

КЗ-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

КЗ-5. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

КЗ-6. Здатність до міжособистісної взаємодії.

КЗ-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

КЗ-8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

КЗ-9. Здійснення безпечної діяльності.

Фахові:

КС-1. Здатність працювати з джерелами навчальної та наукової інформації.

КС-2. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку базових якостей особистості (довільність, самостійність, креативність, ініціативність, свобода поведінки, самосвідомість, самооцінка, самоповага).

КС-3. Здатність до розвитку допитливості, пізнавальної мотивації, пізнавальних дій у дітей раннього і дошкільного віку.

КС-4. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку первинних уявлень про предметне, природне, соціальне довкілля, властивості і відношення предметів; розвитку самосвідомості («Я» дитини і його місце в довкіллі).

КС-5. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку мовлення як засобу спілкування і взаємодії з однолітками і дорослими.

КС-6. Здатність до виховання в дітей раннього і дошкільного віку навичок свідомого дотримання суспільно визнаних морально-етичних норм і правил поведінки

КС-7. Здатність до національно-патріотичного виховання дітей раннього і дошкільного віку (любов до Батьківщини, рідної мови, рідного міста; інтерес і повага до державних символів України, національних традицій, звичаїв, свят, обрядів).

КС-9. Здатність до розвитку перцептивних, мнемічних процесів, різних форм мислення та свідомості в дітей раннього і дошкільного віку.

КС-10. Вміння складати Індивідуальну програму розвитку та необхідні для навчання дітей з особливими освітніми потребами документи, бути знайомими з універсальним дизайном в освіті та розумним пристосуванням.

КС-11. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку елементарних уявлень про різні види мистецтва і засоби художньої виразності (слово, звуки, фарби тощо) та досвіду самостійної творчої діяльності.

КС-15. Здатність до індивідуального і диференційованого розвитку дітей раннього і дошкільного віку з особливими освітніми потребами відповідно до їхніх можливостей.

КС-18. Здатність знаходити, опрацьовувати потрібну освітню інформацію та застосовувати її в роботі з дітьми, батьками.

КС-19. Здатність до комунікативної взаємодії з дітьми, батьками, колегами.

КС-20. Здатність до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки, перетворення набуття освіти в процес, який триває впродовж усього життя людини

3. Програма навчальної дисципліни

Кредит 1. Загальні засади дефектології

Тема 1. Дефектологія як наука. Галузі корекційної педагогіки.

Абілітація, компенсація, корекція відхилень у розвитку. Умови розвитку компенсаторних процесів. Корекція аномального розвитку.

Тема 2. Історія становлення дефектології.

Розвиток дефектології в різні історичні епохи. Вчення Л.С. Вигодського. Вчення О.Р. Лурія. Відкриття перших навчально-виховних закладів для дітей з порушеннями психофізичного розвитку.

Тема 3. Причини та закономірності психічного дизонтогенезу

Проектування педагогічної діяльності в інклюзивному освітньому середовищі. Диференційоване викладання. Стратегії навчання в інклюзивному класі. Система організації навчання дітей з ООП в інклюзивному класі. Адаптації та модифікації.

Кредит 2,3. Загальна характеристика дітей з порушеннями психофізичного розвитку та особливості роботи з ними в умовах корекційної та інклюзивної освіти

Тема 1. Загальна психолого-педагогічна характеристика дітей з порушеннями психофізичного розвитку. Синдром Дауна. Розлади аутистичного спектру (РАС)

Діти з когнітивними порушеннями. Загальний огляд. Класифікація. Загальні ознаки. Підтримка. Організація навчання в інклюзивному середовищі. Стратегії навчання в інклюзивній групі/класі.

Тема 2. Сенсорні порушення. Порушення зору. Порушення слуху.

Загальний огляд. Класифікація. Загальні ознаки. Підтримка. Організація навчання в інклюзивному середовищі. Стратегії навчання в інклюзивній групі/класі.

Тема 3. Порушення фізичного розвитку. Дитячий церебральний параліч. Емоційні та поведінкові розлади. Синдром дефіциту уваги та гіперактивності СДУ/ СДУГ

Загальний огляд. Класифікація. Загальні ознаки. Підтримка. Організація навчання в інклюзивному середовищі. Стратегії навчання в інклюзивній групі/класі.

Кредит 4,5. Логопедія як наука

Тема 1. Науково-теоретичні основи логопедії

Вплив порушення мовлення на розвиток дитини і оволодіння грамотою.

Тема 2. Навчання і виховання дітей з порушеннями мовлення

Загальний огляд. Класифікація. Загальні ознаки. Підтримка. Організація навчання в

Тема 3. Класифікація мовних порушень.

інклюзивному середовищі. Стратегії навчання в інклюзивній групі/класі.

4. Структура навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Назви змістових кредитів і тем	Кількість годин					
	усьо го	у тому числі				
		л	П	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7
Кредит 1. Загальні засади спеціальної педагогіки						
Тема 1. Спеціальна педагогіка – термінологічне поле. Галузі спеціальної (колекційної) педагогіки. Абілітація, компенсація, корекція відхилень у розвитку. Умови розвитку компенсаторних процесів. Корекція розвитку.	4	2	2			
Тема 2. Історія становлення дефектології. Розвиток дефектології в різні історичні епохи. Вчення Л.С. Вигодського. Вчення О.Р. Лурія.	12		2			10

Відкриття перших навчально-виховних закладів для дітей з порушеннями психофізичного розвитку.						
Тема 3. Причини та закономірності психічного дизонтогенезу. Проектування педагогічної діяльності в інклюзивному освітньому середовищі. Диференційоване викладання. Стратегії навчання в інклюзивному класі. Система організації навчання дітей з ООП в інклюзивному класі. Адаптації та модифікації.	14	2	2			10
Разом за кредит 1	30	4	6			20
Кредит 2, 3 Загальна характеристика дітей з порушеннями психофізичного розвитку та особливості роботи з ними в умовах корекційної та інклюзивної освіти						
Тема 4. Загальна психолого-педагогічна характеристика дітей з порушеннями психофізичного розвитку. Діти з когнітивними порушеннями. Синдром Дауна. Розлади аутистичного спектру (РАС).	16	2	4			10
Тема 5. Сенсорні порушення. Порушення зору. Порушення слуху.	18	4	4			10
Тема 6. Порушення фізичного розвитку. Дитячий церебральний параліч. Емоційні та поведінкові розлади. Синдром дефіциту уваги та гіперактивності СДУ/ СДУГ	26	2	4			20
Разом за кредит 2	60	8	12			40
Кредит 4, 5. Логопедія як наука						
Тема 7. Науково-теоретичні основи логопедії. Вплив порушення мовлення на розвиток дитини і на оволодіння грамотою.	16	2	4			10
Тема 8. Навчання і виховання дітей з порушеннями мовлення.	18	4	4			10
Тема 9. Класифікація мовних порушень. Організація навчання в інклюзивному середовищі. Стратегії навчання в інклюзивному класі.	26	2	4			20
Разом за кредит 3	60	8	12			40
Усього годин:	150	20	30			100

5. Теми лекційних занять Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Кредит 1. Загальні засади дефектології	

	Тема Дефектологія як наука. Абілітація, компенсація, корекція відхилень у розвитку. Умови розвитку компенсаторних процесів. Корекція аномального розвитку.	2
	Тема Історія становлення дефектології. Розвиток дефектології в різні історичні епохи. Вчення Л.С. Вигодського. Вчення О.Р. Лурія. Відкриття перших навчально-виховних закладів для дітей з порушеннями психофізичного розвитку.	
	Тема Причини та закономірності психічного дизонтогенезу. Проектування педагогічної діяльності в інклюзивному освітньому середовищі. Диференційоване викладання. Стратегії навчання в інклюзивному класі. Система організації навчання дітей з ООП в інклюзивному класі. Адаптації та модифікації.	2
Кредит 2. Загальна характеристика дітей з порушеннями психофізичного розвитку та особливості роботи з ними в умовах корекційної та інклюзивної освіти		
	Тема Загальна психолого-педагогічна характеристика дітей з порушеннями психофізичного розвитку. Діти з когнітивними порушеннями. Синдром Дауна. Розлади аутистичного спектру (РАС)	4
	Тема Сенсорні порушення. Порушення зору. Порушення слуху	4
Кредит 3. Логопедія як наука		
	Тема Класифікація мовних порушень. Організація навчання в інклюзивному середовищі. Стратегії навчання в інклюзивному класі.	8
	Разом:	20

6. Теми практичних занять Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1. Загальні засади дефектології		
	Тема 1. Дефектологія як наука. Абілітація, компенсація, корекція відхилень у розвитку. Умови розвитку компенсаторних процесів. Корекція аномального розвитку.	2
	Тема 2. Історія становлення дефектології. Розвиток дефектології в різні історичні епохи. Вчення Л.С. Вигодського. Вчення О.Р. Лурія. Відкриття перших навчально-виховних закладів для дітей з порушеннями психофізичного розвитку.	2
	Тема 3. Причини та закономірності психічного дизонтогенезу. Проектування педагогічної діяльності в інклюзивному освітньому середовищі. Диференційоване викладання. Стратегії навчання в	2

	інклюзивному класі. Система організації навчання дітей з ООП в інклюзивному класі. Адаптації та модифікації.	
Кредит 2. Загальна характеристика дітей з порушеннями психофізичного розвитку та особливості роботи з ними в умовах корекційної та інклюзивної освіти		
	Тема 4. Загальна психолого-педагогічна характеристика дітей з порушеннями психофізичного розвитку. Діти з когнітивними порушеннями. Синдром Дауна. Розлади аутистичного спектру (РАС)	2
	Тема 5. Сенсорні порушення. Порушення зору. Порушення слуху	2
	Тема 6. Порушення фізичного розвитку. Дитячий церебральний параліч. Емоційні та поведінкові розлади. Синдром дефіциту уваги та гіперактивності СДУ/ СДУГ	2
Кредит 3. Логопедія як наука		
	Тема 7. Науково-теоретичні основи логопедії. Вплив порушення мовлення на розвиток дитини і на оволодіння грамотою.	2
	Тема 8. Навчання і виховання дітей з порушеннями мовлення.	4
	Тема 9. Класифікація мовних порушень. Організація навчання в інклюзивному середовищі. Стратегії навчання в інклюзивному класі.	2
Разом:		30

7. Самостійна робота Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1. Загальні засади дефектології		
	Оформлення презентації за допомогою технічних засобів/сучасних інформаційних технологій по темі лекційного/практичного заняття; конспект першоджерела/словник	5
	Підготовка реферату/ тез доповіді на конференцію за однією з тем: <ol style="list-style-type: none"> 1. Принципи аналізу мовленнєвої патології 2. Методи логопедичного впливу 3. Роль мовлення в психічному розвитку дитини з порушенням слуху 4. Роль мовлення в психічному розвитку дитини з порушенням зору 5. Роль мовлення в психічному розвитку дитини з порушенням мови 6. Роль мовлення в психічному розвитку дитини з порушенням інтелектуального розвитку 7. Роль мовлення в психічному розвитку дитини із ЗПР 8. Роль мовлення в психічному розвитку дитини з 	15

	<p>порушеннями опорно-рухового апарата</p> <p>9. Роль мовлення в психічному розвитку дитини з емоційно-вольовими розладами</p> <p>10. Роль мовлення в психічному розвитку дитини з комплексними порушеннями декількох функцій</p>	
	Кредит 2 Загальна характеристика дітей з порушеннями психофізичного розвитку та особливості роботи з ними в умовах корекційної та інклюзивної освіти	
	Оформлення презентації за допомогою технічних засобів/сучасних інформаційних технологій по темі лекційного/практичного заняття; конспект першоджерела/словник	20
	<p>Підготовка реферату/ тез доповіді на конференцію за однією з тем:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Обґрунтуйте необхідність вивчення корекційної педагогіки майбутніми психологами системи освіти 2. Обґрунтуйте необхідність вивчення корекційної педагогіки майбутніми вчителями загальноосвітніх шкіл 3. Обґрунтуйте необхідність вивчення корекційної педагогіки майбутніми вихователями дошкільних закладів 4. Ознаки сегрегативного та інклюзивного навчання 5. Роль педагога у впровадженні інклюзивної практики 6. Сутність та відмінність термінологічних визначень: «аномальні діти» - «діти з особливими освітніми потребами» 7. Нормативно-правова база інклюзивного навчання 	20
	Кредит 3. Логопедія як наука	
	Оформлення презентації за допомогою технічних засобів/сучасних інформаційних технологій по темі лекційного/практичного заняття; конспект першоджерела/словник	20
	<p>Підготовка реферату/ тез доповіді на конференцію однією з тем:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Формування мовлення в процесі онтогенетичного розвитку дитини 2. Основні форми і види мовленнєвих порушень 3. Основні періоди нормального мовленнєвого розвитку дитини: підготовчий 4. Основні періоди нормального мовленнєвого розвитку дитини: переддошкільний 5. Основні періоди нормального мовленнєвого розвитку дитини: підготовчий дошкільний 6. Основні періоди нормального мовленнєвого розвитку дитини: підготовчий шкільний 7. Порівняльний аналіз (таблиця) теоретичних джерел поетапності становлення мовлення у нормі 	20

	8. Корекційна робота при ФФНМ 9. Корекційна робота при ЗНМ 10. Порушення писемного мовлення. 11. Профілактика порушень писемного мовлення	
	Разом:	100

9. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

Індивідуальна навчально-дослідна робота є видом позааудиторної індивідуальної діяльності студента, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу «Основи дефектології та логопедії» – це вид науково-дослідної роботи студента, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних, семінарських, практичних занять і охоплює декілька тем або весь зміст навчального курсу.

Орієнтовна структура ІНДЗ – науково-педагогічного дослідження у вигляді презентації PowerPoint: вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел.

Підготовка індивідуального завдання та його захист шляхом співбесіди забезпечить не лише поглиблення та деталізацію теоретичних знань, отриманих студентами на лекційних та практичних заняттях та в процесі їх самостійної роботи, але й прищеплення практичних умінь та навичок робити обґрунтовані висновки.

Загальні вимоги до виконання індивідуального завдання:

- самостійність виконання;
- логічність і послідовність викладення матеріалу;
- повнота виконання завдання;
- обґрунтованість висновків;
- використання статистичної інформації та довідкової літератури;
- наявність конкретних пропозицій;
- якість оформлення;
- вміння захищати результати проведеного дослідження.

Орієнтовна тематика ІНДЗ з навчальної дисципліни «Основи дефектології та логопедії»:

1. Сучасні підходи до подолання порушення звуковимови
2. Особливості мовленнєвого розвитку дітей із ЗПР
3. Особливості мовленнєвого розвитку дітей-логопатів
4. Особливості мовленнєвого розвитку дітей із порушеннями слухової функції
5. Особливості мовленнєвого розвитку дітей із порушеннями зорової функції

6. Особливості мовленнєвого розвитку дітей із порушеннями інтелектуального розвитку
7. Особливості мовленнєвого розвитку дітей із порушеннями опорно-рухового апарата
8. Особливості мовленнєвого розвитку дітей із порушеннями емоційно-вольової сфери
9. Особливості мовленнєвого розвитку дітей з комплексними порушеннями
10. Сучасні підходи до питання мовленнєвих здібностей дитини
11. Розкрийте соціокультурні засади спеціальної освіти
12. Етапи формування розумових дій і їх сутність
13. Особливості використання наочності у роботі з формування комунікативних умінь і навичок
14. Використання сучасних інформаційних технологій в процесі формування комунікативних умінь і навичок
15. Сучасні методи оцінювання мовленнєвих знань
16. Особливість порівневого та поелементного оцінювання знань
17. Рівні суцесивно-симультанних структур та комплекси завдань, що визначають їх сформованість
18. Корекційна робота при ЗНМ та ФФНМ
19. Вплив загальних і спеціальних здібностей у навчальній діяльності.
20. Роль мовлення в психічному розвитку дитини з порушенням слуху
21. Роль мовлення в психічному розвитку дитини з порушенням зору
22. Роль мовлення в психічному розвитку дитини з порушенням мови
23. Роль мовлення в психічному розвитку дитини з порушенням інтелектуального розвитку
24. Роль мовлення в психічному розвитку дитини із ЗПП
25. Роль мовлення в психічному розвитку дитини з порушеннями опорно-рухового апарата
26. Роль мовлення в психічному розвитку дитини з емоційно-вольовими розладами
27. Роль мовлення в психічному розвитку дитини з комплексними порушеннями декількох функцій

9. Форми роботи та критерії оцінювання

Для оцінки знань, умінь і навичок студентів при вивченні даного курсу використовуються наступні методи контролю: фронтальне опитування, письмове опитування, практичні заняття, контрольні роботи, творчі завдання, реферати.

Критерії оцінювання поточної/ самостійної роботи

Поточна робота за заняттях з інклюзивної освіти передбачає опитування вивченого теоретичного матеріалу. За національною шкалою проводиться наступне оцінювання:

«Відмінно» – студент виконує всі вправи, зазначені робочою програмою, повністю засвоїв теоретичний матеріал відповідної;

«Добре» – студент виконує всі вправи, зазначені робочою програмою, виконання вправ викликає невеликі труднощі; добре володіє теоретичними знаннями;

«Задовільно» – студент виконує лише частину вправ, що зазначені робочою програмою; має певні прогалини у теоретичних знаннях з відповідної теми;

«Незадовільно» – студент не виконує взагалі або виконує недостатню кількість вправ, не оволодів теоретичними знаннями з відповідної теми.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ОЦІНКА ECTS	СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
A	90-100	5 (відмінно)	5/відм./зараховано
B	80-89	4 (добре)	4/добре/ зараховано
C	65-79		
D	55-64	3 (задовільно)	3/задов./ зараховано
E	50-54	2 (незадовільно)	Не зараховано
FX	35-49		

Оцінка за виконання індивідуального науково-дослідного завдання, завдань самостійної роботи виставляється з урахуванням таких параметрів:

Кількість балів у кінці семестру повинна складати від 150 до 300 балів (за 3 кредити), тобто сума балів за виконання усіх завдань.

Відповідний розподіл балів, які отримують студенти за 3 кредити

Поточне оцінювання та самостійна робота									Контрольна робота	Іспит	Накопичувальні бали/ Сума
Кредит 1			Кредит 2			Кредит 3					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	20		500/ 100
20	20	20	20	20	20	20	20	20			
40			40			20					
Кредит 4			Кредит 5								
T1	T2	T3	T4	T5	T6						
20	20	20	20	20	20						
40			40								

Розрахунок балів за один кредит: 1 кредит – 100 балів, а саме 40 б. 1 кредит.– самостійна робота, 60 б. – поточне оцінювання, зокрема 20 б. контрольна робота в останньому кредиті.

10. Засоби діагностики

Засобами діагностики та демонстрування результатів навчання є: поточне усне опитування, поточні письмові самостійні роботи, контрольні роботи, тестові технології, презентації, проекти, підсумкова комплексна контрольна робота.

11. Методи навчання

Словесні, наочні, практичні, практико-теоретичні, пояснювально-ілюстративні, репродуктивні Технології: здоров'язбережувальні, інформаційно-комунікаційні, комунікативно-мовленнєві, соціально-комунікативні, розвивальні, діагностичні, пропедевтичні, особистісно зорієнтовані, диференційованого навчання, методики виховного спрямування

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності.

1) За джерелом інформації:

• Словесні: лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint –Презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.

• Наочні: спостереження, ілюстрація, демонстрація.

• Практичні: вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проєктів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; інтерактивні методи навчання, створення ситуацій пізнавальної новизни та зацікавленості.

12. Рекомендована література

Базова

1. Логопедія: підручник / За ред. М.К. Шеремет. Вид. 3-тє, перер. та доповн. К.: Видавничий Дім «Слово», 2017. 776 с.
2. Колупаєва А.А. Навчання дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному середовищі: навчально-методичний посібник / А.А. Колупаєва, О.М. Таранченко. – Харків : Вид-во «Ранок», 2019. – 304с.
3. Рібцун Ю.В. Корекційне навчання з розвитку мовлення дітей молодшого дошкільного віку із ЗНМ: програмно-методичний комплекс К.: Освіта України, 2011. 292 с.

Допоміжна

1. Астапов В.М. Введение в дефектологию с основами нейрпатофизиологии. – М., 1994.
2. Власова Т.А., Певзнер М.С. О детях с отклонениями в развитии. – М., 1973.
3. Дефектологічний словник / за ред. В.І. Бондаря. – Луганськ, 2003.
4. Зайцева Г.Л. Дактилологія. Жестовый язык. – М., 2002. – 270 с.
5. Коберник Г.Н., Синев В.Н. Введение в специальность “Дефектология”. – К., 1984.
6. Коррекционное обучение как основа личностного развития аномальных дошкольников / Под ред. Носковой Л.П. – М.. 1989.
7. Лапшин В.А., Пузанов Б.П. Основы дефектологии. – М., 1991.
8. Сак Т.В. Психолого-педагогічні основи управління учбовою діяльністю учнів із ЗПР у школі інтенсивної педагогічної корекції. – К., 2005.
9. Синьов В.М., Коберник Г.М. Основы дефектологии: Навч.посібник. – К. : Вища шк., 1994. – 143 с.
10. Специальная дошкольная педагогика / Под ред. Стребелевой Е.А. – М., 2000.
11. Спирина И.Ф., Ястребова А.В. Учителю о детях с нарушениями речи. М,1989.
12. Стадненко Н.М., Обухівська А.Г. Діагностика відхилень у розумовому розвитку. – К., 1999.

13. Тарасун В.В., Хворова Г.І. Концепція РДА. – К., 2004.
14. Хрестоматія по логопедії / За ред. М.К. Шеремет. – К., 2005.
15. Чиркина Т.Б., Филичева Т.Б., Чевелева Н.А. Основы логопедии. – М., 1989.

13. Інформаційні ресурси

<http://www.defectology.ru/>

<http://www.logoped-sfera.ru/>

<http://defectologya.ru/publ>

<http://www.defektologiya.ru>

<http://mologoped.26206s013.edusite.ru/p8aa1.html>

<http://www.ikprao.ru>